

Innlandet
fylkeskommune

Samfunnsutvikling - Klima, miljø og naturmangfold

Klima- og miljødepartementet
P.B. 8013 Dep

0030 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
2025/8080-9
Julie Kollstrøm Nguyen

Dato:
27.06.2025

Høringsuttalelse - forslag til tiltaksplaner etter kvalitetsnormen for villrein

Fylkestingets behandling av sak 54/2025 i møte den 17.06.2025:

Vedtak:

Forslag til tiltaksplaner for de tre områdene har lik oppbygning og til dels like tiltak. Det gis innspill til felles tiltak samlet for alle forslagene og spesifikke tiltak der fylkeskommunen står som ansvarlig eller delansvarlig. I vedtakspunktene refereres det til tiltaksnummer tilhørende den enkelte tiltaksplan.

For alle forslag til tiltaksplaner

1.Fylkestinget anerkjenner verdien av villreinen som en viktig del av Norges naturarv og økosystem og støtter at vi trenger å både ta vare på villreinen og sikre en forbedret tilstand i villreinens leveområder.

Fylkestinget ser behovet for en helhetlig forvaltning av areal og ferdsel i og rundt villreinens leveområder. Samtidig er det viktig å sikre landbruket og beitenæringen, reiselivet og den lokale bruken av fjellet.

Fylkestinget støtter at man i første omgang skal unngå statlige pålegg og at tiltaksplanene ikke skal være juridisk bindende, men heller finne løsninger for å forbedre tilstanden lokalt gjennom dialog om tiltak og ved å prøve løsninger som man lokalt har både aksept og forståelse for.

Postadresse:
Postboks 4404
Bedriftssenteret
2325 Hamar

Besøksadresse:
Innlandet fylkeskommune
Parkgata 64
Hamar

Telefon: +47 62 00 08 80
E-post: post@innlandetfylke.no
Internett: www.innlandetfylke.no
Org.nr.: 920717152

Fylkestinget forventer at myndighetene overvåker utviklingen og effekten av tiltakene fortløpende og tett. Fylkestinget mener vi alle må ha ambisjoner om en tiltaksplan som faktisk gir positiv effekt for villreinen.

2. Innlandet fylkeskommune vil ta ansvar som regional utviklingsaktør og planmyndighet. Det er et hinder i arbeidet med tiltak at det ikke følger med midler til koordinering og gjennomføring av tiltakene, men at fylkeskommunen og villreinkommuner henvises til tilskuddsordninger som må omsøkes årlig. Det bør være naturlig å styrke fylkeskommunens rolle som ansvarlig regional myndighet for oppfølging av villreinplanene. Dette bør gjøres gjennom økte statlige øremerkede midler til fylkeskommunene for å kunne følge opp planene som i sin tid var en statlig bestilling.

3. Når man vurderer forskjellige tiltak så er det avgjørende at fastboende i områdene med Villrein ikke opplever sterk ulempe med tiltak som begrenser bruken av sitt nærområde. Nøkkelen til en god villreinforvaltning er både kunnskap, forståelse og aksept fra de som er tett på villrein året rundt. Derfor bør man også vurdere strengere tiltak for de tilreisende før man innfører strenge restriksjoner for fastboende. Trening av jakthunder må opprettholde sin restriktive praksis ved bruk av terrengene.

4. Erfaringsmessig har kommunene begrensede ressurser til overordnede prosesser som blant annet utarbeidelse av felles sti- og løypeplaner. Der dette har blitt gjennomført, har det vært en forutsetning at kommunene har fått tilført midler fra tilskuddsordninger. Det må derfor ikke forutsettes at arbeid med tiltak skal gjøres innenfor kommunenes gjeldende rammer.

5. Å opprette og drifte et dialogforum for villreinforvaltning som beskrevet i tiltak 8 vil være et godt verktøy i arbeidet med regionale planer for villreinområder, og er derfor noe fylkeskommunen bør være ansvarlig for. Det må vurderes å utvikle en felles instruks for organisert ferdsel i området. Justering og tydeliggjøring av eksisterende bruksområder, muligheten for teknologiske hjelpemidler som f.eks. droner, krav om kompetanse for turledere/dommere.

6. Fylkespolitikerne gis kunnskap om villrein, som beskrevet i tiltak 9, blant annet gjennom orienteringer i fylkesting og fylkesutvalg. Norsk villreinsenter tilbyr opplæring av kommunestyre, og fylkeskommunen har god dialog med villreinsenteret bl.a. om dette.

7. Fylkestinget støtter at villreinen må skjermes i kalvings- og oppvekstperioden. Våren og forsommeren er en kritisk periode for villreinen og forvaltningen må vurdere ulike lokale tiltak for å beskytte den i denne perioden.

8. Fylkestinget savner omtale av rovvilt i villreinens leveområder og mener det må løftes opp som tiltak det å kartlegge hvordan rovvilt påvirker villreinen, både når det gjelder forhold under kalvingstiden og tap i løpet av året. Dette er spesielt viktig i områder der beitenæringa har gått ned.

9. Det har til alle tider vært ulike utfordringer for villreinen i form av jakt med ulike metoder, fra nærmest utrydding av villreinstammen til for lite uttak i forhold til beitegrunnlaget, militær aktivitet, økende infrastruktur og utbygginger som legger beslag på trekk- og beiteområder, og de senere årene utfordringer med klimapåvirkning og en økende bestand av rovvilt.

Forvaltning av villreinstammen må sees på både i et historisk perspektiv og opp mot hvordan leveområdene har endret seg i nåtid. Kontrastene er store. På 1900-tallet måtte det lange fredningsperioder til for å berge villreinen i de norske fjellene. I hele Snøhetta-området var det ifølge Øystein Mølmen rundt 1930 så lite som 75-100 dyr igjen (Mølmen 1995 Jakt og fangst i Oppdal, s. 23), men allerede på 1960-tallet var bestanden blitt så stor igjen at man måtte sette inn sterke tiltak og øke fellingskvoten og sørge for bestandstelling og beite- og kondisjonsundersøkelser for å redde beiteressursene og forvalte villreinstammen ned på et bærekraftig nivå.

Det gikk fra fri jakt fram til ca 1900 til store jaktrestriksjoner og nytt lovverk fra 1950 og utover. Dette viser hvor sårbar villreinen er og hvor viktig det er med helhetlige tiltak og kunnskapsbasert tilnærming til forvaltningen.

For Knutshø villreinområde

10. Innlandet fylke har ingen planer om å gjennomføre tiltak som tilrettelegger for trekk mellom Knutshø og Forollhogna, jamfør tiltak 11.

11. Fylkeskommunen vil bistå i prosessen med utarbeidelse av felles sti- og løypeplaner, som beskrevet i tiltak 34.

For Snøhetta villreinområde

12. Fylkeskommunen vil bistå i prosessen med utarbeidelse av felles sti- og løypeplaner, som beskrevet i tiltak 40.

For Rondane villreinområde

13. Fylkeskommunen vil bistå i prosessen med utarbeidelse av felles sti- og løypeplaner, som beskrevet i tiltak 20.

14. Fylkeskommunen vil vurdere driften på fylkeskommunale veger i fokusområder, blant annet fylkesveg 27, som beskrevet i tiltak 55, og Friisvegen, som beskrevet i tiltak 59.

15. Fylkeskommunen er medvirkende i det pågående samarbeidsprosjektet for fylkesveg 27, som beskrevet i tiltak 56.

16. Regional plan skal revideres, og det vil da tas inn ny kunnskap som beskrevet i tiltak 57, 58 og 63. Før en eventuell revidering av plan skal oppdatert kunnskap uansett være grunnlag for saksbehandlingen.

17. Innlandet fylkeskommune bistår i prosessen med å fjerne flyvraket ved Øverlihøgda, som beskrevet i tiltak 61.

18. Villreinen i Rondane er i praksis delt i to stammer, Rondane sør og Rondane nord. Det er reinen i Rondane nord som i all vesentlighet har problemer. Rondane sør har en bedre situasjon enn den er i nord. Det faktum at Rondane sør og Rondane nord er sammenslått i tiltaksplanen gir et unyansert bilde av situasjonen i Rondane sør, da det fremstår verre for villreinen enn det faktisk er. Samtidig bør man få tilbake en praktisk trekkroute over FV27. Det hadde vært bra for genetikk og utvikling i Rondane nord.

Ordlyden i tiltak nr. 63 endres til:

Nasjonalt villreinområde vurderes utvidet i tråd med oppdaterte GPS-registreringer som viser utstrakt bruk av områdene sør for Åsta.

Med vennlig hilsen

Julie Kollstrøm Nguyen
Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi til:
Trøndelag fylkeskommune
Møre og Romsdal fylkeskommune